

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W ekaped. miesięcznie 70 gr. z odrośnięciem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedpłat, złożeń pracy, przerwaniu komunikacji, abonent niema prawa żądać pozaterminowych dostawczych gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dzień ogłoszenia Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10-12. Nadstępnym a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204, 252.

**Sumiennem wykonywaniem obowiązków,
budujemy silną Ojczyznę!**

Ogłoszenia: Za opł. pobiera się od wiersza mm. (7 lin.) 10 gr., za reklamy na str. 4-12. w wiadomościach potocznych 20 gr. na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstym ogłoszeniu. „Głos Wąbrzeski” wychodzi trzy razy tygodn. i to: w poniedziałek, środek i piątek. Przy sądownym dochodzeniu należności rabat upada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzesku. — Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 148

Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, sobota dnia 15 grudnia 1934 r.

Rok XV

Długi drobnego rolnictwa

Dalszy rok na drodze walki z lichwą

Do najbardziej uciążliwych długów drobnego rolnictwa należą bezsprzecznie długi lichwiarskie. Lichwa jest zjawiskiem powszechnym na naszej wsi. Im dalej na wschód, tem zjawisko to występuje w ostrzejszej formie. Badania nad zadłużeniem drobnych gospodarstw rolnych, przeprowadzone w 1932 r. wykazały, że w województwach centralnych oprocentowanie kredytów, zaciągniętych u osób prywatnych, dochodziło do 80%, w województwach zaś wschodnich do niewiarogodnej wprost wysokości 280% w stosunku rocznym.

Pod pojęciem lichwy rozumiemy wyzysk dłużnika przez wierzyciela. Lichwa przejawia się w formie pobierania od dłużnika nadmiernych odsetek od pożyczonych sum lub ciągnięcia przez wierzyciela w inny sposób nadmiernego zysku, połączone z wykorzystaniem ciężkiego położenia dłużnika.

Z natury rzeczy wyzysk ten ma miejsce przy kredytach udzielanych przez osoby prywatne. Bank, kasa komunalna, czy spółdzielnia kredytowa jest zawsze skrupulatnie kontrolowana publicznie i przepisami prawnymi, niepozwalającymi na pobieranie oprocentowania powyżej określonego w ustawie odsetka. Na terenach, gdzie rolnikowi łatwiej jest pozyskać kredyt w instytucji finansowej, lichwiarz ma mniejsze pole do działania. Dlatego też w województwach zachodnich, gdzie sieć tych instytucji jest gęstsza, same zaś instytucje mocniejsze, kredyty lichwiarskie rzadziej występują. Inaczej sprawa przedstawia się w województwach centralnych i południowo-wschodnich.

Kryzys ekonomiczny nietylko nie zmniejszył, lecz zwiększył jeszcze lichwę na wsi. Rolnicy znaleźli się w trudnościach płatniczych pod wpływem spadku cen ziemi i cen artykułów rolniczych. Kredyt w kasach i spółdzielniach kredytowych stał się trudny do uzyskania. Rolnik, w razie nieszczerść rodzinnych, lub konieczności zdobycia pieniędzy na niezbędne wydatki gospodarcze szukał prywatnego kredytodawcy i brał w długi lichwiarskie.

W tych warunkach państwo nie mogło obojętnie przyglądać się opłatywaniu wsi przez lichwę. W lipcu 1932 r. wśród czterech uchwalonych przez Rząd dekretów, mających na celu finansowe uzdrowienie wsi, znalazło się rozporządzenie nowelizujące ustawę z 1924 r. o lichwie pieniężnej. Na podstawie tego dekretu minister skarbu obniżył do 12 proc. maksymalną granicę dozwolonych odsetek przy pożyczkach prywatnych.

Ponadto dekret uzupełnił ustawę z 1924 r. ważnym przepisem, pozwalającym sądowi na dopuszczenie przy postępowaniu w sprawach spornych o wysokość odsetek dowodu ze świadków przeciwko dokumentowi zawierającemu zobowiązanie. Sąd, powziawszy wiadomość, że wierzyciel wymógł sobie korzyści wyższe, niż dozwala prawo, bada świadków, którzy mogą potwierdzić, że wierzyciel jest lichwiarzem. Na tej podstawie dłużnikowi mogą być obniżone procenty, lichwiarz zaś karany jest aresztem i grzywną.

Powyższe przepisy przyczyniły się do złagodzenia lichwy na wsi, nie wyciągnęły jednak całkowicie rolników z jej szponów. To też słusznie uczynił Rząd, że w nowych dekretach odciążeniowych uwzględnił również sprawę lichwy.

Ogłoszony przed paru tygodniami dekret o

Wojna wisiała w powietrzu

UDAREMNIONY NA CZAS SZALEŃCZY PLAN OFICERÓW JUGOSŁOWIAŃSKICH

ZBOMBARDOWANIE Z AEROPLANÓW BUDAPESZTU

London. Obecnie, gdy konflikt jugosłowiańsko-włoski został już zlikwidowany przez Radę Ligi Narodów, gdy napięcie wzajemnych stosunków osłabło, gdy wreszcie ustały wydalania obywateli węgierskich z Jugosławii, genewscy korespondenci pism londyńskich ujawniają, jak pesymistyczne nastroje panowały w Genewie podczas debaty nad skargą jugosłowiańską.

Min. Eden w swoim referacie podkreślił ogólnie tylko, iż otrzymuje takie wiadomości, że muszą one wzbudzić największe zaniepokojenie. Jakże to były wiadomości, ujawniają depesze dopiero obecnie.

Delegacja jugosłowiańska, która domagała się pełnej satysfakcji, podtrzymana była w swych postulatach przez tysiące listów i telegramów, jakie nadchodziły do niej z kraju. Ton wszystkich był kategoriyczny, a treść mniej więcej taka: „Będziemy wam wdzięczni, jeżeli pomścicie krew króla Aleksandra”, inne ostrzejsze: „Jeżeli nie załatwicie sprawy zgodnie z honorem naszego narodu, możecie nie wracać do kraju”.

Najsensacyjniejszym jednak doniesieniem, jakie otrzymała delegacja jugosłowiańska, a świadczącym o wielkim wzburzeniu w kraju, była wiadomość o bezpośredniej akcji przeciwko Węgrom, jaka zrodziła się w kółach oficerskich.

Oto na lotnisku w Białogrodzie, jak donosi korespondent Reutera, aresztowano dwu oficerów lotników. Polecili oni służbie wytoczyć na lotnisko dwa samoloty bombowe, w pełnym wojennym uzbrojeniu. Już warczyły śmigła, oficerowie właśnie zamierzali zająć miejsca i wystartować, gdy nadjechał samochodem oddział

zandarmerji i aresztował ich. Okazało się, iż zamierzali oni polecieć nad Budapeszt i zbombardować stolicę Węgier, aby w ten sposób pomścić śmierć króla Aleksandra. Jeden z wtajemniczonych oficerów w ostatniej chwili ujawnił cały plan wadzom. Nie trudno określić, jakie byłyby konsekwencje tego szalonego pomysłu.

POWSZECHNA MOBILIZACJA W BOLIWIJI

Wojska paragwajskie po zajęciu dwóch głównych fortów, stanowiących klucz pozycji boliwijskich nad rzeką Pilcomayo wtargnęły na terytorjum Boliwji i zajęły pas szerokości około 40 klm. Rząd boliwijski zarządził powszechną mobilizację, obejmującą młodzież od 18 lat oraz mężczyzn do 50 roku życia.

RUMUŃSKI MINISTER PRZEMYSŁU I HANDLU W WARSZAWIE

Warszawa. Z Bukaresztu przybył do Warszawy rumuński minister przemysłu i handlu p. Manolescu Strunga w towarzystwie posła do parlamentu rumuńskiego Gheorghiu.

Na dworcu powitali gościa p. minister przemysłu i handlu Floyar Rajchman, wicemin. Doleżał, poseł rumuński Cadere z członkami poselstwa, szef prot. dypl. Romer oraz wyżsi urzędnicy Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Po krótkim cerle w salonach recepcyjnych dworca głównego minister Manolescu Strunga odjechał do hotelu Europejskiego.

TRAGICZNY WYPADEK

Brasław. W dniu 9 bm. kilku słuchaczy kursu pw. i wf. w Rackim Borze udało się jeziorem Dryświata

do Brasławia. W odległości półtora kilometra od brzegu załamał się lód, skutkiem czego 5 idące na przódzie osoby wpadły do wody, głębokiej w tem miejscu na 6 metrów i pomimo natychmiastowej pomocy utonęły.

WYROKI ŚMIERCI W SOWIETACH

Moskwa. W dniu 11 grudnia najwyższy trybunał w Mińsku rozpatrywał sprawę 12 terrorystów — białogwardystów oskarżonych o organizowanie aktów teroru przeciw przedstawicielom władzy sowieckiej. Zgodnie z instrukcjami centr. kom. wyk. z dnia 1 grudnia i odpowiednimi art. kodeksu karnego, trybunał skazał 9 oskarżonych na karę śmierci. Wyrok wykonano.

TAJEMNICZE WYBUCHY

Boston. Onegdaj rano w czterech teatrach w Bostonie prawie w tym samym czasie nastąpiły tajemnicze eksplozje które spowodowały bardzo poważne szkody materjalne. Władze policyjne i sądowe, które prowadzą dochodzenie są zdania, iż niewykryci przestępcy podłożyli w zbrodniczym zamiarze bomby, zaopatrzone w system zegarowy.

PORWALI MISJONARZA

Nankin. W Sing-Teh 120 mil na południe od Nankinu oddział komunistów chińskich porwał i uprowadził misjonarza amerykańskiego Johna Stama z żoną oraz 5-miesięczną córkę.

WIELKIE POWODZIE

Lizbona. W niżej położonych częściach Lizbony, Oporto i innych miast wystąpiły powodzie, wywołane długotrwałymi ulewami deszczami. Port w Oporto zamknięty jest z powodu burzy. Wiele statków rybackich znajduje się w niebezpieczeństwie. Przy zatonięciu łodzi rybackiej cztery osoby poniosły śmierć.

I TAM WIELKA POWÓDŹ

Manilla. Wielka powódź, która nawiedziła Filipiny zniszczyła 29 wiosek, pozostawiając 9000 mieszkańców bez dachu nad głową.

konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych uzupełnia uprzednio wydane przepisy o lichwie pieniężnej, pozwalając Urzędowi Rozjemczym na redukcję sumy dłużnej w wypadku stwierdzenia, że wierzyciel pobrał w gotówiznie przez włączenie do kapitału lub w innej postaci korzyści majątkowe — tytułem procentu lub w innej formie — w stosunku wyższym, niż prawem dozwolono. W razie stwierdzenia pobrania tych nadmiernych korzyści Urząd Rozjemczy ustali kwoty nadmiernie pobrane za okres od dnia 1 stycznia 1927 r., potrąci je od należności wierzyciela i ustali należność w odpowiednio mniejszej kwocie lub uzna ją za umorzoną, jeśli skutkiem potrącenia okaże się w całości pokryta.

Należy podkreślić, że uprawnienia Urzędów Rozjemczych do redukcji długów lichwiarskich służyć będą tym Urzędowi tylko wtedy, jeżeli zarzut lichwy pieniężnej nie został rozpatrzony w postępowaniu sądowym.

Redukcję długu Urzędy Rozjemcze będą mogły orzekać nawet w tym wypadku, gdy dokument (weksel) wydany został wierzycielowi in blanco, jak również jeżeli pożyczka udzielona została rolnikowi w drodze sprzedaży jakichkolwiek przedmiotów, narzędzi czy inwentarza z obowiązkiem zapłaty ceny po upływie pewnego okresu czasu, przy czym z powodu odroczenia zapłaty cena została ustalona w kwocie niewspółmiernie wygórowanej.

Nowe przepisy, pozwalając na redukcję lub całkowite umorzenie długu lichwiarskiego, załatwiają więc również bardzo ważną dla rolników sprawę lichwy ukrytej. Lichwa taka ma miejsce w szczególności przy kredytach, udzielanych rolnikom pod warunkiem zawierania kontraktów przyrzeczenia sprzedaży ziemi.

Nowy dekret pozwala Urzędowi Rozjemczemu uznać za nieistniejące umowy dzierżawne,

przedwstępne umowy sprzedaży lub umowy sprzedaży nieruchomości ziemskiej, zawarte dla zabezpieczenia lub spłacenia kredytu, jeżeli z okoliczności sprawy domniemywać można, że wierzyciel udzielił kredytu w zamiarze posiadania tej nieruchomości. Na tej podstawie gospodarstwa przejęte dzięki tego rodzaju lichwiarskim umowom będą mogły powrócić do pierwotnych właścicieli.

Wszystkie te przepisy przedstawiają dla rolników wartość bardzo doniosłą. Trzeba wziąć pod uwagę, że w ogólnym kredycie finansowym, z którego korzystają rolnicy, kredyty prywatne, przeważnie lichwiarskie, wyrażają się liczbą około 37 proc.

Aby uwolnić się od długów lichwiarskich, rolnicy powinni więc zgłaszać się z odpowiednio umotywowanymi wnioskami do Urzędów Rozjemczych.

Polskich robotników nieda się zastąpić francuskimi robotnikami

Lyon. Na terenie wielkich zakładów metalurgicznych Usines St. Jacques Montlucen miał miejsce ostatnio następujący charakterystyczny wypadek: Przedsiębiorstwo to zwolniło ostatnio wielką ilość robotników Polaków, w następstwie czego 600 robotników francuskich, pracujących w tejże fabryce zażądało zwolnienia pozostałych 200 robotników polskich i zatrudnienia na ich miejsce Francuzów. Dyrekcja fabryki oświadczyła, że zgodzi się zwolnić Polaków, o ile

syndykat robotniczy francuski dostarczy na miejsce 200 robotników polskich, zatrudnionych przy najcięższych robotach taką samą ilość robotników francuskich, w przeciwnym wypadku zwolnienie 200 Polaków pociągnie za sobą zamknięcie fabryki i zwolnienie 600 robotników francuskich.

Ponieważ syndykat nie mógł dostarczyć odpowiedniej ilości robotników francuskich, Polaków nie zwolniono.

Morderstwo w Gronowie

PRZED SĄDEM APELACYJNYM

Przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu odbyła się rozprawa przeciwko Janowi Świątkowi, który w dniu 2 marca b. r. w lesie gronowskim w pow. toruńskim zabił w celach rabunkowych ś. p. Feliksa Kurzyńskiego, któremu następnie zebrał rower męski, jedną marynarkę, parę spodni, swetr i kilka złotych.

Za czyn ten skazany został Świą-

tek przez Sąd Okręgowy w Toruniu na karę dożywotniego więzienia.

Sąd Apelacyjny, do którego oskarżony się odwołał, wyrok ten uchylił, skazując Świątkę na 15 lat więzienia.

W motywach wyroku przyjął Sąd Apelacyjny za okoliczność łagodzącą niski poziom inteligencji oskarżonego oraz ogólny jego niedorozwój psychiczny i umysłowy.

Cała rodzina uległa atakowi szalu

PO ZJEDZENIU BLEKOTU

W Augustowie wydarzył się niezwykły wypadek ataku szalu całej rodziny wskutek zatrucia blekotem.

Ewa Suchocka, chąc przyrządzić potrawę z pasternaku, nazbierała również trujących korzeni blekotu. Po spożyciu cała rodzina, składająca

się z trzech kobiet, wpadła w szal i zaczęła demolować mieszkanie.

Sąsiedzi słysząc dzikie okrzyki i hałas w mieszkaniu Suchockich, sprawdzili policję i lekarza. Całą rodzinę skierowano do miejscowego szpitala.

Awanse nauczycielskie

W przemówieniu, wygłoszonym przez Państwową Radę Oświecenia Publicznego, zapowiedział minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego p. Wacław Jędrzejewicz, iż z dniem 1 stycznia 1935 r. około 25.000 nauczycieli czyli 1/3 całego nauczycielstwa, przejdzie do wyższych grup uposażenia.

Służba nauczycielstwa tem się różni od innej służby państwowej, jak również od pracy w wolnych zawodach, że nauczyciel związany jest z zajmowanym stanowiskiem na całe swoje życie. Co więcej jeszcze charakter funkcjonalny jego pracy zawsze pozostaje bez zmiany t. j. w ciągu całej swej kariery życiowej zawsze jest nauczycielem. Z tego powodu przy ustalaniu zasad uposażenia nauczycielstwa należało przyjąć inną zasadę, aniżeli dla urzędników administracyjnych, posiadających możność awansu w związku ze zmianą stanowiska. Dlatego względem nauczycieli zastosowano automatyczne przechodzenie do wyższych grup uposażenia po upływie pewnej ilości przesłużonych lat.

Nauczyciel szkoły powszechnej, posiadający przepisane kwalifikacje, rozpoczynając pracę, pobiera uposażenia grupy XI, po trzech latach otrzymuje uposażenia grupy X, po dziesięciu latach grupy IX, po osiemnastu grupy VIII, po dwudziestu czterech grupy VII i na tem się kończy jego awans automatyczny. Po trzydziestu latach może przejść do grupy VI, ale już według uznania władzy. Nauczyciel szkół średnich, posiadający pełne kwalifikacje, otrzymują przy rozpoczęciu pracy grupę IX, po trzech latach automatycznie grupę VIII, po dziewięciu latach grupę VII, po osiemnastu grupę VI, poczem po dwudziestu siedmiu latach ale już według uznania władzy, mogą otrzymać grupę V.

Awanse nauczycielskie nie mogły być przeprowadzone równocześnie z ukazaniem się no-

wego rozporządzenia t. j. 1 lutego r. b. Przeciwnie bowiem z dawniejszego systemu plac do nowego odbywało się na podstawie wysokości dotychczasowych poborów, a nie posiadanej poprzednio grupy. Wobec tego pewna ilość nauczycieli otrzymała przy zaszerogowaniu grupę niższą od poprzedniej, czem czuła się dotknięta, chociaż straty materialne w pewnej mierze łagodził dodatek wyrównawczy. Rozporządzenie jednak przewidziało stopniowe uregulowanie odchyleń od norm zasadniczych przez przejście nauczycieli do grup, przewidzianych rozporządzeniem w najbliższych terminach awansu, głównie z dniem 1 stycznia 1935 r.

O wielkich rozmiarach awansów na najbliższego 1 stycznia świadczy fakt, że na 66 i pół tysięcy nauczycieli szkół powszechnych w tym terminie przesuniętych będzie do wyższych grup przeszło 23 tysiące, czyli 35 proc. Z tej dużej ilości 15 i pół tysiąca nauczycieli przejdzie z grupy X, do IX, 2 tysięcy z IX do VIII, i 2 i pół tysiąca z VIII do VII. Sumy przeznaczane na zwiększenie poborów nauczycieli szkół powszechnych na skutek tych awansów wyniosą około 1.250.000 zł. miesięcznie.

Jak więc widać z powyższych danych, z przeszło 74.000 nauczycieli na 1 stycznia 1935 r. skorzysta z awansu automatycznego 24 i pół tysiąca, czyli 1/3 część wszystkich nauczycieli, otrzymując średnio każdy po 23 zł. więcej miesięcznie. W dzisiejszych czasach kwota ta wprowadzona do budżetu domowego stanowi poważną pozycję.

Dlatego też należy powitać z radością fakt poprawy bytu szerokiej warstw nauczycielstwa, zwłaszcza tych, którzy, posiadając najniższe uposażenie, 2/3 awansów dotyczy tej właśnie grupy, musieli walczyć z trudnościami materialnymi przy pełnieniu tak ważnej dla Państwa służby oświatowej.

SERJA ARESZTOWAŃ W POW. LUBAWSKIM POD ZARZUTEM PODPALENIA SWEGO MIENIA.

Ciężki kryzys gospodarczy, jaki obecnie przeżywamy, daje się we znaki, w szczególności biedniejszym rolnikom, którzy odczuwając dotkliwy brak gotówki, coraz częściej wpadają na pomysł ratowania się z ciężkiej sytuacji materialnej przez podpalenie swoich zazwyczaj zbyt wysoko ubezpieczonych budynków, by w ten zbrodni-

czy sposób dojść do zdobycia pieniędzy przez spodziewane podjęcie wysokiej premii asekuracyjnej.

Zapominają jednak niektórzy o tem, że za tego rodzaju proceder grozi im surowa kara więzienia, a ponadto ruina materialna, bo utrata dachu nad głową i spodziewanej stawki asekuracyjnej.

Doniosłem echem odbiła się w prasie pomorskiej przeprowadzona poprzednio przez Policję Państwową ak-

Stosunek społeczeństwa do organizacji młodzieżowych

Obecne stosunki gospodarcze, zdawałoby się mogło, nie sprzyjają rozwojowi organizacji młodzieżowych. Jednakże rzeczywistość daje nam wręcz odmienne obrazy życia młodzieży. — Młodzież dzisiejsza, która kończyła szkołę powszechną już polską, z zamiłowaniem garnie się do organizacji, gdzie pogłębia swoją wiedzę o Polsce, gdzie zaznajamia się z formami życia zbiorowego, gdzie jednym słowem kształci się na przyszłych dobrych obywateli Państwa. Zależnie od upodobań jednostek, które są różnolite, różne są też organizacje młodzieży, w których ona się skupia. Na naszym terenie młodzież tak męska jak i żeńska grupuje się zasadniczo w trzech organizacjach: — Harcerstwo, Związek Strzelecki i Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży. Wszystkie te organizacje przestrzegają przedemstykiem zasady apolityczności (o organizacjach młodzieżowych politycznych w dzisiejszym artykule pisać nie będziemy).

Wspólny wszystkim cel: Wychować swoich członków na dobrych obywateli. Cel wzniósł i przyklasnąć mu należy. Ale jak jest stosunek starszego społeczeństwa do wyżej podanych form życia naszej młodzieży. Ano są sympatje i antypatje. Jest to zresztą rzecz stara i ogólnie znana. Ale na czem polega ta sympatja? Jest gdzieś jakiś zjazd młodzieży, to wtedy starsi uważają za swój obowiązek być na takiej uroczystości, powiedzieć kilka słów i zdaniem ich, obowiązek swój spełnili. Ale czy to społeczeństwo starsze przypatrywało się tej codziennej szarej i ciężkiej pracy naszej młodzieży. Czy ktoś ze starszych pofatygował się na zwykłe zebranie młodzieży, by służyć dobrą radą, pochwalić co pochwały godne w jej poczynaniach, a zganić co na naganę zasługuje.

Są jednostki w starszym społeczeństwie, które to robią, ale to są jednostki i są poprostu rozrywane w pracy społecznej. Ogół jest bierny i spełnia tylko funkcje biernego widza. A antypatja? Niejednokrotnie ktoś nieznający wogóle celów danej organizacji, odsądza członków jej od czci i miary, przypisuje jej wszystko najgorsze, stara się szkodzić nietylko organizacji, ale i jednostce. Ale to stanowisko starszego społeczeństwa bynajmniej nie wpływa na rospaniały rozwój naszych organizacji młodzieżowych, gdyż życie jest silniejsze i młodzież coraz więcej rozumie, jakie korzyści osiąga zrzeszając się w związkach takich, jakie jest odpowiedzialna. Starsze społeczeństwo widząc to powinno zrewidować

caja antypożarowa. rezultatem której było aresztowanie i osadzenie w więzieniach w różnych miejscowościach Woj. Pomorskiego, a w szczególności w pow. lubawskim, kilkudziesięciu podpalaczy swego mienia. Przypuszczając należało, że b. przykry los tych nieszczęśliwów, którzy pozbawieni dachu nad głową i oczekiwanej premii asekuracyjnej, osadzeni zostali w więzieniach za zbrodnicze podpalenie swoich budynków, będzie dość odstraszającym przykładem dla tych, którzyby zamierzali wkroczyć na tą śliską i niebezpieczną drogę dla zdobycia w nieuczciwy sposób pieniędzy.

Niestety jednak są jeszcze tacy, co ryzykują i dostają się do więzienia.

Ostatnio Policja Państwowa po ponownym przeprowadzeniu dochodzeń pod zarzutem podpalenia swego wysoko ubezpieczonego mienia aresztowała mieszkańca wsi Rożental Kasprowicz Ignacego oraz mieszkańców wsi Otreby pow. lubawskiego Władysława Karbowskiego i syna Karbowskiego Bernarda, przyczem do obydwóch pierwszych władze zastosowały jako środek zapobiegawczy bezwzględne osadzenie w więzieniu.

W cierpieniach reumatycznych

podagrze, bólach stawów, bólach nerwowych i głowy, grypie i przeziębieniu

stosuje się TABLETKI

Nr. 4. 1864.

Do nabycia we wszystkich aptekach.

swoją stosunek do życia młodzieży, powinno więcej się interesować jej poczynaniami i doświadczoną a niewidzialną ręką, kierować jej pracami, zmierzającymi do kształcenia ducha i umysłu.

Nie powinno być młodzieńca, czy panny nie należące do żadnej organizacji, nie powinno się widzieć waleśającej się bez celu młodzieży, a wszystko powinno w organizacjach pracować nad kształtowaniem swego ducha, nad wyrabianiem woli, obowiązkowości i sumiennosci. A wtedy, kiedy to nastąpi, że młodzież w ten sposób będzie wypełniać swe wolne chwile, kiedy nauczy się szanowania siebie i drugich, a szczególnie starszych, wtedy rejestr skazanych za różne wybryki a nieraz i za przestępstwa z grona młodzieży zniknie. Starsi zaś dumni będą, że dzieci ich są tak wychowane, jak tego pragną prawa boskie i ludzkie.

Obserwator.

Obraćki ślubne, zegary, zegarki, biżuterję złotą, srebrną i dubl, nakrycia stołowe srebrne i alpakowe, oraz — kryształ. —

Artykuły optyczne

stale w wielkim wyborze po dotąd niebywałych niskich cenach.

Reparacje wykonuje się fachowo i pod gwarancją. Poleca

Fr. Biały

Zakład zegarmistrzowski — złotniczy

Wąbrzeźno
ul. Marsz. J. Piłsudskiego 4

Czyńcie zakupy tylko w tych firmach które ogłaszają się w naszym piśmie!

Dnia 14. XII. 1934 r. o godz. 8³⁰ zasnęła w Panu opatrzona kilkakrotnie św. Sakramentami, po kilkuletnich ciężkich cierpieniach, moja żona i najtroskliwsza matka ś. p.

z Ługiewiczów Marja Przystalska

w 38 roku życia, o czym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

Mąż i córeczka.

Wąbrzeźno, w grudniu 1934 r.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 17. bm. o godz. 8³⁰ z domu żałoby ul. Strzelecka 4.

Dnia 14. XII. 1934 r. o godz. 3,30 rano zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach opatrzona Sakramentami św. moja ukochana córka, nasza najdroższa siostra, ciocia i szwagierka

ś. p.

Agata Cecylja Szymańska

w 20 roku życia

O czym donoszą w ciężkim smutku pogrążeni

Matka, siostry i rodzina

Wąbrzeźno, Toruń, d. 14. XII. 34 r.

Eksportacja zwłok z domu żałoby ul. Polna 3 do kościoła parafjalnego odbędzie się we wtorek dnia 18. XII 34 r. o godz. 9,30 następnie pogrzeb.

Każdy może

swym najbliższym radość na gwiazdkę sprawić kupując podarki praktyczne po rewelacyjnie niżonych cenach – tylko w firmie

W. BARYLSKI, Wąbrzeźno ul. J. Piłsudskiego 7

Dla Pań:

koszulka dzienna	od 0,95
koszulka nocna	od 2,25
podstanik baw. biały	od 1,95
fartuszek płaszczykowy	od 2,95
pończochy „Bemberg”	od 2,00
pończochy matowe	od 2,25
macco z jedwab.	od 1,45
rękawiczki z mankiet.	od 1,65
szale modne des.	od 1,25
torebki modne	od 2,65

Dla Panów:

koszule wierzchnie białe	od 2,95
koszule zefirowe kolor.	od 3,00
koszule popelinowe jedw.	od 6,50
koszulka nocna	od 3,45
kołnierze	od 0,39
szale	od 1,25
getry	od 1,55
rękawiczki tryk. z podsz.	od 0,75
krawaty	od 0,45
pulower	od 2,55

Dla Dzieci:

niedźwiadek za nr 1.	od 7,95
sweterek bawełn.	od 1,95
pulower	od 1,45
czapka z szalem	od 2,75
czapeczka	od 0,60
rękawiczki wełn.	od 0,75
fartuszek chłopięc.	od 0,75
fartuszek dziewcz.	od 0,95
torebka	od 0,95
pończoski bawełn.	od 0,35

Dalej polecam w wielkim wyborze: dżempry i swetry damskie najmodniejsze fasony, garsonki, komplety na lód, matynki wełn., wszelką bieliznę „Elasticano” jak koszulki, reformy, kombinacje kaftany, halki wełn., podstaniki wełn., reformy wełn. Bielizna męska Jeagerowska i normal. kołnierze „Opus”, chusteczki, skarpetki wełn. Sukienki i ubranka wełn., oraz marynarskie, pończoski w.

Wszelkie wełny do swetrów i robót ręcznych.

Zwraca się uwagę na okno wystawowe

Znana z tanioci
i doborowego towaru

Drogerja Centralna

Kazimierza Stienss'a dawn. K. Głowacki

Wąbrzeźno — Rynek

poleca w wielkim wyborze praktyczne i tanie podarki gwiazdkowe kasetki kosmetyczne, manicury, komplety do golenia, lustra, rozpylacze, puderniczki, oraz wszelką kosmetykę.

Wszelkie ozdoby i świece choinkowe — Korzenie do pierników i przyprawy do ciast. — Tanie najlepsze mydła toaletowe.

GRAND CAFE

właśc. Br. Błaszowski

uprzejmie zapraszam o łaskawe przybycie na

świniobicie

na dzień 16 bm. (niedziela)

Grzechówka z kopytkami
Kiszki z kapustą
Flaki (mające swoją renomę)

Od godz. 4-tej po południu koncertuje pierwszorzędną orkiestra.

GOSPODARZ

Km. 1634, 1637/34

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W środę dnia 19 grudnia 1934 r. o godz. 9-tej sprzedawać będę w drodze publicznej licytacji w Kowalewie u p. Bronisława Dzwonkowskiego najwięcej dającym za gotówkę następujące przedmioty:

1 młóckarnię motorową, 1 lokomobilę których łączna suma oszacowania wynosi 1.700,— zł.

(—) WACŁAW KOZŁOWSKI
Komornik Sądu Grodzkiego w Kowalewie.

2385/34

OBWIESZCZENIE

O LICYTACJI RUCHOMOŚCI

Dnia 18 grudnia 1934 roku o godz. 9 przed poł. sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę na składnicy przy ul. Żwirki i Wigury nr. 12 w Wąbrzeźnie:

fortepian

Łączna suma oszacowania 2,000 zł.

(—) JAN GŁÓWCZEWSKI
Komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie.

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Dnia 18 grudnia 1934 r. o godz. 10 przed poł. sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającym za gotówkę w Wąbrzeźnie, Rynek 16.

wagę stołową „Daimon”

Łączna suma oszacowania 1000 zł.

(—) JAN GŁÓWCZEWSKI
Komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie.

Niniejszem podajemy do wiadomości, że maszyny rolnicze znajdujące się na nieruchomości p. Łukasza Kornackiego w Pieńkach I manez, 1 żniwiarka są własnością i-my E. Gohritz Sp. z o. o. Wąbrzeźno. **Ostrzegamy** przed kupnem powyższych maszyn

WIELKA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA

Wierny swym zasadom: Dobry towar — ceny niskie!
Wielki obrót — mały zysk!

Od dzisiaj sprzedaję po niebywałych niskich cenach na podarki gwiazdkowe:

Na suknie półwielny	od 1,30	Warpy na suknie	od 0,90	Płótna na pościel	od 0,65
Modne materiały	od 1,55	Flanelki gładkie i w paski	od 0,65	Płótna na pościel 140 cm	od 1,20
Crepoliny i inne modne gatunki	od 2,95	Barchany keprowane	od 0,75	Pościelowe — kolor trwałe	od 0,58
Plaszczowe 140 szerokie	od 5,00	Flanelki modne paski	od 0,95	Inlet (wsypy)	od 1,20
Eol-Satin wszystkie kolory	od 1,25	Ręcznikowe kolorowe	od 0,50		
Toile de soi dobry jedwab	od 1,95	Fartuchowe	od 0,60		
Crepe de chine — tanio	od 2,50	Płótna na bieliznę	od 0,58		

Resztki sprzedaje za bezcen

Inletry na wsypy znane dobre gatunki, nieprzepuszczające pierza i trwałe w kolorach **BARDZO TANIO!**

Ubraniowe rodzaju ang.	od 4,00	Cajgi mocny towar	od 0,95	Ubrania męskie	od 15,00
Ubraniowe à la kamgarn	od 5,60	Manszester	od 2,15	Ubrania męskie à la kamgarn	od 17,00
Kamgarn Boston	od 3,80	Struks prima	od 3,60	Ulstry — bardzo tanio	od 12,00
Krepa na czarne ubrania	od 14,00	Harding kol. wojskowy	od 7,20	Paltoty	od 18,00

NA MATERJAŁY BIELSKIE UDZIELAM SPECJALNY RABAT

Plaszcz damskie w różnych gatunkach i fasonach teraz niebywale tanio.

Trykoły. Pończochy. Rękawiczki. Koszule wierzchnie. Krawaty, Skarpetki, Szelki i wszystkie towary krótkie po zadziwiająco niskich cenach.

Wielki wybór! Dywany, chodniki, ceraty, linoleum, Ceny najniższe!
gobeliny, firany, obrusy i kołdry wat.

«BAZAR» St. Chwiałkowski

Telefon 85

Wąbrzeźno

Rynek 22

Futra czamskie i męskie oraz wszystkie inne skórki w wielkim wyborze i tanio

Przedstawicielstwo Chemicznej Pralni „BARWA” — Mosina

Zamówienia
na

Karpie

przyjmuje
do soboty 22. grudnia br.
Również poleca
po cenach najniż-
szych

na **Święta Bożego Narodzenia**

wódki, likiery, wina kraj. i zagraniczne, pierniki, cukierki, czekolady,
rodzynki, migdały, orzechy włoskie, orzechy laskowe, codziennie świeżo
palona kawa.

Uwaga! Na likiery, wina i rumy udziela 5. proc. rabatu.

F. A. KLIMEK

Wąbrzeźno Skład kolonialny — Tel. 51. ul. Pierackiego

**PRAKTYCZNE I TANIE PODARKI GWIAZD-
KOWE DLA PAŃ I PAŃÓW**

jak:

Manicury, Kasetki gwiazdkowe, Apa-
raty i komplety do golenia.

Modne Perfumy — — — — —

Wody kwiatowe, krajowe i zagraniczne
Aparaty fotograficzne — Ozdoby chojn-
kowe poleca w wielkim wyborze
po cenach niskich

Drogerja pod Lwem L. Donat nast.

J. Pruchniewski

Wąbrzeźno, Rynek 17 (Pom.) Tel. 13

Siana

do pakowania większą
ilość kupa „Wibol”

B. Lewandowski
Jadwigi 3

Okazyjnie

aparat radiowy nowej
konstrukcji 3 lampowy
z głośnikiem baterję 3
lampami i akum. kompl. 115 zł, 4 lampowy
kompl. 165 zł

Pomoc Radiowa
Wąbrzeźno Grudziądzka 7

Od dziś

przyjmują pp. listonosze przedpłatę na

„Głos Wąbrzeski”

na nowy kwartał! We własnym intere-
sie trzeba odnowić przedpłatę ZARAZ!

Hotel Royal

Warszawa, Chmielna 31 tel. od 558 - 80 do 569

znajduje się blisko Dw. Głównego
(300 metrów t. j. 2 minuty)

Posiada wszelkie udogodnienia jak:
wodę bieżącą ciepłą i zimną, telefony
w pokojach, telefon międzymiastowy
winde, wanny i usługę restauracyjną;
Bezpłatny garaż przy hotelu.

Uwaga: Każdy z Szan. Gości otrzymuje kar-
tę rabatową na mocy której po
przemieszkaniu 9 dni (jednorazowo
lub z przerwami) uzyskuje tytułem
premji

10-tą dobę bezpłatnie

Poszukuję

dynamówkę na 110

Czajkowski
Kowalewo

Przyjmuje

zamówienia na prima
karpie lustrzane
G. Sass
Wolności 8

Czytajcie
i ogłaszajcie
się w

Głosie Wąbrzeskim

Czekolady Wedla, Gopl., Branki wielki wybór od 5 gr., pierniki Weeseego i Ruchniewiczza

ORZECHY laskowe 1 ft. 1,80
 ORZECHY duże włoskie 1 ft. 1,35
 Koryntki ¼ ft. 0,24
 Sultanki ¼ ft. 0,40
 Rodzynki duże ¼ ft. 0,40
 Migdały słodkie ¼ ft. 0,95
 Migdały gorzkie ¼ ft. 0,95
 Bakin krajowy 0,15
 Bakin Oetkera 0,18
 Cukier waniljowy 0,12
 Piernikina Oetkera 0,22
 Olejki do pieczenia 10—15 groszy

KAWA dziennie świeżo pal. ¼ ft. po
 0,48 0,50 0,60 0,70 0,80 1,00 1,20 1,40
 KAKAO ¼ ft. 0,40
 Kakao Suchard 0,60
 Kakao holenderskie 0,70
 HERBATA ½ ft. 0,85
 Śliwki 1 ft. 0,80

GRZYBY KRAJOWE I LITEWSKIE
 Ryż lam. ft. 0,17
 Ryż (Burma) 0,27
 Ryż Aracon 0,35
 Ryż Moulmein 0,40 0,45
 Ryż Patua do rosolu 0,50
 Cukier pudrowy 1 ft. 0,75

Dostarczam stałe na życzenie wagonowo po
 niższych cenach:

**Ryż — Sledzie — Sodeę — Karto-
 flankę — Syrop — Kapustę kiszona**

Mydła do prania i proszki.
 Wielki wybór mydeł toalet.

**Wina krajowe i zagranicz-
 ne w wielkim wyborze po
 niskich cenach**

Likiery — Rumy — Araki światowych firm

Cykorja krajowa: 0,15 0,25 0,30 0,40
 0,65 0,80 1,00 1,10

Palmin w paczkach
 Palmin luźny ft. 0,50
 Margaryna ft. 0,75
 Syrop ft. 0,28
 Marmelada 0,50
 Miód sztuczny Rosła 0,55
 Miód pszczelny ft. 1,60

WINOGRONA, POMARANCZE,
 BANANY stale świeże na składzie
 KONSERWY — KONSERWY

Cytryny sztuka 0,09
 Sardynki, szprotki, skumbrje
 w wielkim wyborze
 Olej jadalny ltr. 1,30
 Ser tyłzeczy pełnotłusty ¼ ft. 0,25

ŚWIECE choinkowe paczka . . . 0,35
 Mąka pszenna po niskich cenach.
 Mąka kartoflana ft. . . . . 0,20 i 0,25
 Sledzie Matties sztuka 0,06
 Sledzie zawijane, marynowane,
 Minogi 0,25

SZPROTKI — BYTLINGI
 co wtorek i piątek świeże

P O L E C A

W. Markuszewski

HURT

WĄBRZEŻNO, RYNEK 5 — Telefon 129

DETAL

Zakupy czyńcie wyłącznie u firm ogłaszających się w naszym piśmie

Na Gwiazdkę

najpraktyczniejsze i najtańsze podarki kupisz tylko w FIRMIE

P. A. JONAS, Wąbrzeźno Rynek 3

POLECA NA OKRES GWIAZDKOWY PO CENACH NAJNIŻSZYCH:

Materiały bielskie na ubrania męskie, mat. wełniane na suknie. — Materiały jedwabne, gładkie i deseniowe, firany, obrusy, płótna, ręczniki, inletry, flanele, ceraty i tp. — Swetry damskie, męskie i dziecięce — Bielizna — Piżamy — Gorsety — Fartuchy — Trykotaż — Pończochy — Rękawiczki, Apaszki — Koszule wierzchnie — Krawaty, szelki, getry, skarpetki, chusteczki — GALANTERJA — TOREBKI DAMSKIE — PARASOLE

KINO
 dźwiękowe
 SŁOŃCE

Dziś w piątek o godz. 8,15 w sobotę o 8,15 i w niedzielę o godz. 5 i 8,15 film z Klarą Bow

„HOPLA“

następny program

„PORWANIE“

Na Wielkie

Święta gwiazdkowe

NADESZŁY TRANSPORTY NOWE
TOWARÓW WIELKIEJ ILOŚCI — I DOBREJ TYLKO JAKOŚCI —

że najtaniej u **HOFFMANN**

to rzecz już ogólnie znana

Orzechy laskowe ft. 1,85

Orzechy duże włoskie ft. 1,40

Koryntki ¼ ft.	0,25	Kawa świeżo pal. ¼ ft.	0,49; 0,53; 0,75; 0,85	Czekolady dobrej jakości:	
Sułtanki ¼ ft.	0,40	Kakao ¼ ft.	0,45	mleczna duża tbl.	0,65
Migdały sł. ¼ ft.	0,95	Herbata 1/8 ft.	0,90	mleczna z orz. tbl.	0,65
Migdały gorzkie ¼ ft.	0,95			Mocca tbl.	0,65
Backin krajowy p.	0,16	Śliwki kalif. ft.	0,80	małe tbl.	0,05; 0,10; 0,20
Backin Oetkera p.	0,18	Owoc suszony ft.	1,00		
Cukier wanilj p.	0,12	Grzyby susz. ¼ ft.	0,60	Cukierki zawijane ¼ ft.	0,25
Korzenie pierń. p.	0,18	Grzyby lit. 1/8 ft.	0,65	Miodowe ¼ ft.	0,25
Olejki do pieczenia b.	0,15	Makarón nitk. ft.	0,50	Anyżowe ¼ ft.	0,25
				Pralinki czekol. ¼ ft.	0,55
Palmin luźny ft.	0,52	Ryż drobny ft.	0,18	Konfekt I a	0,45
Margaryna ft.	0,75	Ryż w dobr. gat. ft.	0,28		
Tłuszcz jadalny ft.	0,80	Kaszka pszenna ft.	0,35	Katarzynki Ruchn. pacz.	0,52
Syrop ft.	0,30	Cykorja krajowa ft.	0,65	Brukowce duże paczki	0,25
Marmelada ft.	0,55	Cykorja ½ ft.	0,30	Keksy duże paczki	0,25
Miód sztuczny ft.	0,55	Płatki owsiane ft.	0,35	Keksy małe paczki	0,10
Miód pszczołny ft.	1,65	Fasola biała ft.	0,22	Pierniki lukrowane ¼ ft.	0,50
Powidła śliwkowe		Olej jadalny litr	1,30	Całuski lukrowane ¼ ft.	0,30
Palmin w paczkach		Oliwa prowańska litr	4,50	Serca czekoladowe szt.	0,05
Winogrona stałe świeże		Śledzie Mattiee szt.	0,07	Kostki czekoladowe szt.	0,05
Cytryny sztuka	0,10	„ zawijane szt.	0,10	Batony czekoladowe szt.	0,05
Pomarańcze sztuka	0,60	„ marynowane szt.	0,10		
Banany sztuka od	0,40	„ wędzone szt.	0,12	Pierniki marcepanowe	1,20
Konserwy jarzynowe		„ opiekane szt.	0,30	Ciasta delikatesowe	1,20
Kompoty owocowe jak:		Minogi wiślane szt.	0,25	Gwiazdory szt.	0,05; 0,10; 0,20
jabłka, śliwki, wiśnie, czereśnie itd.		Bytlingi świeże szt.	0,20	Strój choinkowy — cukrowy	
Sardynki pusz.	0,75	Ser tyłżycy pełntł. ¼ ft.	0,30	Serca marcepanowe	
Sardynki pusz.	1,40	Serki śmietankowe — wyborowe:		Kartofelki marcepanowe	
Szproty w oliwie p.	0,45	tyłżycy	0,15		
Szproty w oliwie p.	0,90	ementalski	0,20	Świece choinkowe p.	0,40
Skumbrja d. pusz.	1,40	kminkowy	0,20		
Skumbrja śr. pusz.	1,10	serdelowy	0,20	Mąka pszenna najtaniej	
Skumbrja m. pusz.	0,90	węgierski	0,20	Cukier pudrowy ft.	0,80
Byczki w sosie pom.	1,40	litewski	0,25	Mąka kartofl. ft.	0,25
Świeże szproty ft.	0,60	szwajcarski	0,33	Obsypka truflowa	
Pasta sardelowa		ziolkowy	0,45	Proszek czekoladowy	
Kapary		szwajcarski ¼ ft.	0,55	Mak niebieski i kolorowy	

WINA KRAJOWE DORÓWNUJĄCE JAKOŚCIĄ ZAGRANICZNYM

w 1/2 butelkach 1,20; 1,40

POLECA

w 1/1 butelki 2,00; 2,20

JAN HOFFMANN

Wąbrzeźno, Rynek 13 Filje: Płużnica-Lisewo

Hurtowy i detal. handel towarów kolonial. i delikates. Tel. 11

SPECJALNOŚĆ SPRZEDAŻY HURTOWEJ Kawa świeżo palona Ryż
Śledzie w beczkach całych i połówkach Mydła do prania i toaletowe